



Mēs atceramies  
**Augustdorfas atmiņas**  
(1951 – 1956)

## Ievads



Skolas saime Augustdorfas vecās skolas priekšā, 1951. gadā.

par labu ko šodien penzijas gados esmu atcerējies un spējis uzrakstīt.

Augustdorfā ar visu ģimeni, t.i. vecākiem un jaunāko brāli Vitautu, ieradāmies 1951. gada pavasarī. Mēs ieradāmies no Eversburgas. Tur bija Otrā pasaules kara invalīdu plašs pārskološanas centrs kur bijušie leģionāri mācījās dažādus amatus. Tā kā gandrīz visi bija vieninieki, bērnu Ēversburgā bija ļoti maz, bet tur man izdevās nobeigt pamatskolu. Bijām tikai trīs: Ilze Šedriks, Juris Jansons un es. Pirmie abi drīz nonāca Amerikā kur vēlāk nonācu arī es, un tad arī visi esam te tikušies. Ilze bija ieguvusi arī doktora grādu franču valodā un literatūrā, bija mācības spēks, bet ļoti agri aizgāja mūžībā.

Tā Augustdorfā nodzīvoju piecus gadus, un visus šos gadus biju

ģimnazists. Abitūriju sasniedzu 1956. gada 23. martā, un tā paša gada 23. augustā ar visu ģimeni nonācām Amerikā. Tēvu te gaidīja darbs Komitejā Latvijas brīvībai Ņujorkā, bet mēs pārējie pilnīgi bez valodas sākām savu dzīvi no jauna. Bet tas ir cits stāsts citai reizei.



Augustdorfas ģimnazijas saime 1951. gadā. Priekšā no kreisās: nezināma, Irma Avote, Helēna Markeviča, Ina Treija, Alma Markeviča, Elza Treija, Ligita Grikmāne, Lidija Pērkone un Ērika Bronackīte. Vidū pieci skolotāji Mirdza Rinkuss, Grīslis jaunkundze, Manfreds Tingurs, direktors Ansis Dreimanis un Ģirts Ārvaldis. Aizmugurē rindā no kreisās: Vitauts Hāzners, Guntis Gobiņš, ?, Helmūts Freimanis, Rūdis Stūrītis, Juris Alksnis, Antis Zaļkalns, Daumants Hāzners, ?, un Arvīds Pērkons.

Kad ieradāmies

Augustdorfā 1951. gadā, lieluliela istautiešu vairums jau bija izklīdis izceļošanas vilņos



Skolas saime Augustdorfas vecās skolas priekšā, laikiem 1951. gadā, varbūt 1952.

bija mūra baraka, un skaitījās vai bija iesaukta par "kungu baraku". Mūsu barakas galā blakus istabā dzīvoja plkv. Vilis Janums ar savu ģimeni, tad vēl tur bija Blūmiņa kundze ar meitu Māru Blūmiņu, prec. Apel, mums pretī dzīvoja Siecenieku ģimene (meita Rūta vēlāk apprecējās ar skolas biedru Edvīnu Buklevicu), otrā galā dzīvoja ilggadīgais DV ģenerālsekretārs Jānis Bērziņš ar savu ģimeni, tur bija arī vairāki bijušie leģionāri, un arī biroja

pa visu pasauli. Skolas sastāvs nepārtraukti mainījās, it sevišķi pirmos gadus nepārtraukti nāca un gāja skolnieki. Tā arī nemaz neatceros kas bija mani klases biedri pirmajās klasēs, bet uz beigām tas bija nostabilizējies. Par savu abiturientu klasi rakstīšu nedaudz vēlāk, manas klases biedru gaitas man ir kaut cik zināmas.

Augustdorfā visus gadus nodzīvojām 9tā barakā. Tā



Ap 1952. gadu aiz internāta, priekšā Vitauts, tad Rūdis Stūrītis, un Daumants, stāv no kreisās Guntis Siecenieks, „Gaīsis” Juris Alksnis, Alma Markeviča, Lidija Pērkone, Irma Avote, Helēna Markeviča un Antis Zaļkalns.



Augustdorfas skolas baraciņa.

telpas nometnes pārvaldes, DV, un citu organizāciju vajadzībām. Tur rakstāmmašīna klabēja cauru dienu un pat nakti, neviens jau neskaitīja nostrādātās stundas.

Skolas internāts bija tādu gabalu ar kājām, otrā pusē nometnei un tādā pakalniņā. Tā kā tur dzīvoja lielais vairums skolas biedru, tad arī daudz laika tur pavadīju. Pati

skolas baraciņa bija atkal citā pusē, bija tādu gabaliņu ko staigāt. Tai laikā nometnē jau automašīnas neredzēja, visa pārvietošanās bija vai nu kājām vai ar divriteni. Tāpat telefonu tikpat kā nepazinu un neatceros ka to



Augustdorfas skolas saime skolas priekšā, ap 1954/5. gadu.



9tās barakas iemītniece Māra Blūmiņa, prec. Apel

būtu Augustdorfā kādreizlietojis. Pirmo reizi tur iepazinos arī ar televizoru, tādu nelielu un melnbaltu. Tas tomēr manu uzmanību nesaistīja.



Skolas direktors Ansis Dreimanis.

Nometnē bija arī pirts ko kurināja reizi nedēļā – sestdienās. Ne jau īsta pirts, bet gan liela telpa ar dušām, bet ūdens spiediens nebija sevišķi izcils. Šī dušošanās baraka nebija tālu no 9tās barakas, tanī pašā ceļa pusē. Tad nu reizi nedēļā bija jāizmanto izdevība nomazgāties. Ja nemaldos, tad no rītiem bija vīriešiem un pēcpusdienā sievietēm. Joki vienīgi bija kad šī kārtība tika samainīta! Vīrieši tad metās iekšā pēc paraduma no rītiem, un pēc laiciņa domīgi nāca ārā.



9tās barakas iemītnieks Daumants Hāzners

## Tautas dejas

Alberts Spoģis grāmatā *Minsteres latviešu ģimnazija* izdživoja nemaz nepieskaras Augustdorfas ģimnazijas tautu deju grupai. Domāju, ka tā bija lieliska un tautas dejas ņēmām nopietni. Pirms katras uzstāšanās mēģinājumi bija pat trīs reizes nedēļā. Tautas deju grupu



No kreisās mūsu meitas: Ina Treija (Grīnberga), Ausma Robiņa (Zikmane), Baiba Liepiņa, Helēna Markeviča, Vija Balode (Valtere), Maija Bērziņa, Ināra Ozoliņa, Rūta Siecēniece (Buklevica) un Ausma Īzande (?). Aizmugurē puīši (dažai daļēji aizsegti), no kreisās: Jūlijs Kadelis, Helmūts Freimanis, Vitauts un Daumants Hāzneri, Indulis Šulcs, Juris Ērenpreiss, Raimonds Liepiņš, Tenis Bērziņš, un Ainis Īzands. Priekšā mūsu akordeonists un skolotājs Manfreds Tingurs.



Šī bilde bija avīzē LAIKS pirmajā lapas pusē. Uz zirga Vitauts Hāzners. Priekšā no kreisās Vija, Baiba, Helēna, Ausma, Aizmugurē vācu farmers un Ainis.

Personīgi Īnu pēc Augustdorfas nekad vairāk nesatiku, bet tikām gan runājuši telefoniski. Kaut gan Īnadzīvoja veselīgu dzīvi un nekad nebija smēķējusi, viņa mūžībā aizgāja ar plaušu vēzi 2011. gada 8. jūlijā. Viņa gribēja tikt uz pirmo augustdorfiņu salidojumu Rīgā, tas viņai izpalika...

vadīja un apmācīja mūsu pašu IX izlaiduma abiturients Raimonds Liepiņš (viņš vēlāk apprecējies ar skolas biedreni Almu Markeviču, Raimonds mūžībā aizgāja 2011. gadā Hamburgā). Viņam bija kaut kāda tautas deju grāmata, un viņš mēģinājumos reizēm bija īsts seržants. Disciplīna bija milzīga. Katram pārim bija savs partners/e, un tie nekad nemainījās. Tā pāri bija sadejojušies jau vairākus gadus. Mana partnere bija Īna Treija. Tā kā biju samērā liels gurķis, tad vienmēr palaidos uz Īnu, man tikai bija jāseko viņai vai kad viņa mani pagrūda pareizā virzienā.

Īna arī nonāca Linkolnas pilsētā Amerikā, ātri apprecējās ar Juri Grīnbergu un izaudzināja divus dēlus.



Augustdorfas ģimnazijas tautas deju grupa kādā sarīkojumā kopā ar indonēziešiem. Priekšā vidū Rūta Siecēniece, kreisā pusē Maija Bērziņa, labā pusē Baiba Liepiņa.



Tautu deju puiši pirms kādas uzstāšanās, no labās: Ainis, Jūlijs, Vitauts, Helmūts, Raimonds, Tenis un Daumants.

piederējis atturības pulciņam, deju nekāda rādīšanās, tas dārgi maksāja soda punktus. Un tā Raimondam bija sava atlase kas dejos un kas sēdēs malā, bet tomēr visiem iznāca ko izdegoties, pie katras dejas jau pāri mainījās. Pirmais pāris kas uznāca uz skatuves gan nemainījās. Tie vienmēr bija Ausma Robiņa, prec. Zikmane, un Helmūts Freimanis. Ausma dzīvo ASV Austrumkrastā un ir uzaudzinājusi divas meitas, un Helmūts ir vēl Zviedrijā. Abi bija arī pirmā augustdorfiēšu salidojumā Rīgā. Tāpat šai salidojumā tikās



Tautu deju mēģinājums pirms uzstāšanās.

saskaitījām 30 dažādas tautu dejas. Visas dejas tika pavadītas ar akordeonu, un to spēlēja kāds jauneklis no "melnajiem" (latviešu dienesta vienība pie angļiem), viņš neiztrūkstoši bija klāt katrā mēģinājumā, kaut viņam bija jābrauc no 30

Atceros, ka reiz tautas deju grupa atkal gatavojās kādai uzstāšanai. Mēs bijām 11 pāri, bet lielāko daļu dejas ir vai nu 8 pāri vai mazāk. Dejot grib visi. Noteicējs ir grupas vadītājs Raimonds. Izšķirošais faktors bija disciplīna. Mēģinājumi notika turpat pretī 9tai barakai sarīkojuma zālē kas bija blakus krodziņam. Ja Raimonds paziņoja 10 minūšu pārtraukumu, tad tas nozīmēja 9 minūtes un 45 sekundes. Tie kas nokavējās tūlīt dabūja „soda punktus”. Lai gan neviens latviešu jauneklis nav stundu mēģinājumu laikā krodziņā nebija



Mūsu tautu meitas, no kreisās Rūta Sיעecniece, Helēne Markeviča, Vija Balode, Maija Bērziņa un Īna Treija.

mans brālis Vitauts ar savu patstāvīgo tautu deju partneri Baibu Liepiņu no Berlīnes.

Mums deju repertuārs bija plašs. Reizi sākām saskaitīt cik bagāts tas ir, un



Internāta audzēkņi pusdienās.



Tautas deju grupa atpūtā pirms uzstāšanās.

km attālās Bīlefeldas. Tikām dejujuši vairākās vietās Vācijā, un man liekas, ka reizi pat bijām Francijā.

Tas gan nepieder pie tautas dejām, bet internāta telpās Jānis Ērglis (viņš bija apprecējis internāta meiteņu daļas vadītāju Mežus jaunkundzi) noturēja ģimnazistiem dejas stundas, tas ir lai mūs apmācītu “balles dejas”, kā valsī, fokstrotu, tango utt, tās dejas kas toreiz bija modē. Ne jau polku, tā

bija tautas deju sastāvdaļa, to jau pratām. Tā arī iemācījies dejojot, tas man noderēja visu manu dzīvi!

Pirms atgriežos pie Augustdorfas, varbūt pāris vārdu par šo pirmo augustdorfiešu salidojumu 2010. gadā Rīgā. Tā ideja radās mums abiem ar manu klases biedreni Ligitu Grikmani kad viņa viesojās šeit Amerikā pie savas māsas Čikāgas tuvumā. Kādu dienu mēs abi sēdējām uz mana mājas balkona, un sākām pārrunāt šādu tikšanās iespēju. Un tā no maza graudiņa iznāca kaut kas vienreizējs. Diemžēl ne Ligita ne es, mēs abi uz to netikām. Ligitu Vācijā piemeklēja ļaunā slimība un arī man iznāca palikt mājās. Ligita mūžībā aizgāja 2011. gada 4. jūlijā.



Rūda Stūrīša iesvētības. No kreisās Guntis Sיעeniēks, Arvīds Tipsis, Manzars Dreimanis, Īna Treija, Rūdis, Elza Treija, Pēteris Badūns un Juris Stūrītis.

## Sports



Galda teniss — Daumants

bet neatceros gan, ka būtu viņu uzvarējis. Pēc vajadzības ģimnazijai bija arī sava



Volejbols, gremdē „Garais” Juris Alksnis.

biedri kad sākām kopīgi pirmo ģimnazijas klasi, bet kad pienāca mana abiturijas diena nobeidzot piekto klasi, tad Garais bija sagatavojies atkārtot otro gadu trešā klasē. Lai gan viņam bija ilgi gadi ģimnazijā, viņš to nekad nepabeidza. Pirms skolas beigšanas viņš bija aizgājis “melnajos”, t.i., latviešu dienesta vienībā pie angļiem. Viņa dzīve ātri izbeidzās, viņš bija tikai nedaudz pāri par 30 gadiem kad dziļā ieskatīšanās glāzītē paņēma



Ausma Robiņa ar internāta istabas biedreni Baibu Liepiņu savās iesvētībās.

volejbola komanda. Saku pēc “vajadzības”, jo ar regulāru trenēšanos nekas nesanāca. Arī es mēģināju spēlēt, bet komandas treneris Jānis Ērglis mani bieži nolika kā septīto, kā pirmo atvietotāju. Bet tādi jau reti bija vajadzīgi, un tā vairāk laika pavadīju skatītājos.

Ar basketbolu jau nu negāja ne pavisam. Reizēm piedalījāties latviešu meistersacīkstēs un pārbraucām mājās ar asti kājstarpī. Nu neveicās.

Vācu skolās iecienīts bija futbols, bet mums ģimnazistiem Augustdorfā tas bija svešs. Vēlākos gados Minsterē jau nāca skolnieki no vācu skolām, un tad jau šis sports tika pieņemts, bet ne Augustdorfā.

Garais Alksnis jau būtu bijis lielisks sportists, bet vainīgs bija slinkums un ieskatīšanās glāzītē. Vienīgi mācības viņš ņēma ļoti nopietni, katrā ģimnazijas klasē pa divi gadi. Mēs bijām klases



Internāta audzēkņi pusdienās.

savu un aizsauca viņu aizsaulē.

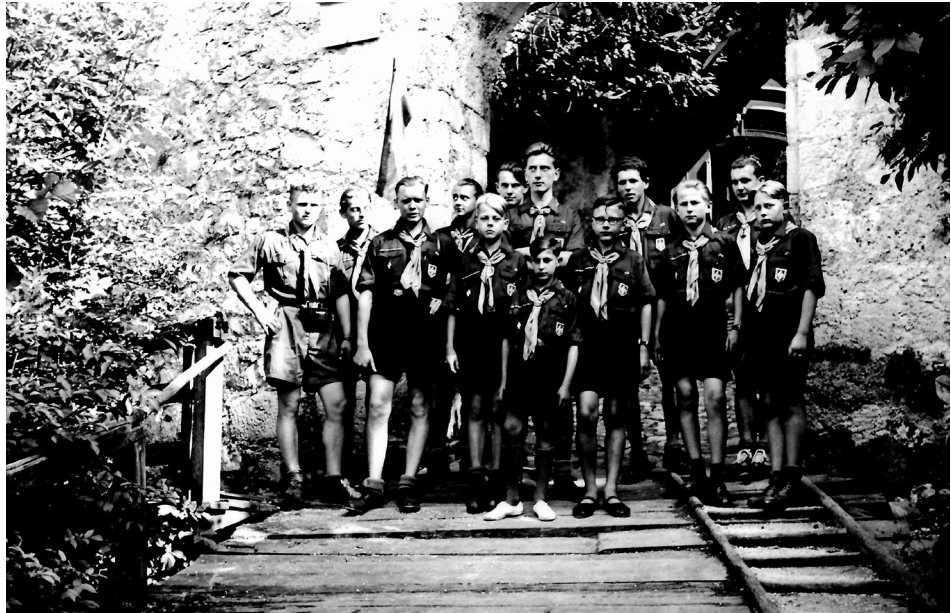
Pie sporta to nevarētu pieskaitīt, bet vasaras siltos mēnešos mēs jaunieši meklējām kādu peldbaseinu. Pašā nometnē tie tur arī kādreiz bija, vismaz divi bija aizbērti un nelietojami. Ārpus nometnes, tuvākā vieta laikam bija pie Detmoldas. Bet tas peldbaseins bija ārkārtīgi netīrs, ūdens bija pilnīgi tumši brūns un tur jau būtu jāriskē ar kādu slimību ja tur peldētos.

Nākamais tuvākais bija blakus sādžā, pie

Hoerstes. Lai arī tam baseinam nekad apakšu neviens nebija redzējis, tad tomēr peldēties tai zaļajā ūdenī tur varēja. Bet šis peldbaseins bija tā patālāk, kājām nu gan nebija sasniedzams. Bet ar divriteni gan. Vienīgā nelaime, ka pa ceļam bija tāds stāvs kalns. Lai tiktu augšā, ritens bija jāņem pie rokas. Vienīgais "meistars", kas varēja tur uzbraukt bez apstāšanās, bija Juris Ērenpreiss.

## Skautošana

Skautošana kā tāda jau netika piekopta, bet caur Bruni Rubesu no vāciešiem bija ielūgums arī latviešu skautiem piedalīties pasaules skautu džamborejā 1952. gadā pie Bad Ischel pilsētas Austrijas skaistajos kalnos. Mums jau nevienam skautu mākslas nebija, bet Brunis bija nolēmis



Pasaules skautu džamborejas „izlases” latviešu skautu grupa no Augustdorfas.

mums to ātri iedzīt. Viņš vienmēr ir bijis izcils organizātors, un tā arī šoreiz viņam tas izdevās.

Brunis izmeklēja kādus 12 zēnus, iedzina un "ieslēdza" mūs mežā tur kaut kur kalnos pāris kilometru no nometnes un tur 2 nedēļās mūs izaudzināja par skautiem. Bijām mūžīgā miega badā, bet ņēmām visu nopietni, vai tā bija iemācīties morzu, sazināties ar karogiem, būvēt tiltus, iet nakts sirojumos, pašiem mežā vārīt ēst,



Latviešu skauti džamborejā kopā ar citiem. Pie Latvijas karoga ar turbīnu galvā Auseklis Pērkons.

stāvēt sardzē, no rītiem uzvilkt mastā karogu un vakarā nolaist, utt utt. Brunis bija atkal kaut kādīgi noorganizējis ziedojumus un tā tikām arī pie jaunām skautu formām.

Džamborejā Latvijas vārdu nesām godam. Savu nometni uzbūvējām vienas dienas laikā un bijām gatavi





Skauti ceļā uz džamboreju Austrijā.

“skautot”. Šis piedzīvojums jau uz mums visiem atstāja paliekošu iespaidu, kaut ko tādu var piedzīvot tikai vienreiz mūžā.

Vienā no pēdējiem vakariem lielajā džamborejā notiek visu nāciju skautu lieluzvedums. Skatuve ir uzbūvēta tādā kā kalnu ielejā un publika sēd visapkārt kalnu nogāzēs. Laiks bija jauks, un man prātā palicis, ka esot bijuši 100,000 skatītāju. Vai nu tā bija, kas to lai zin, bet

bija gan daudz, visas kalnu nogāzes bija pilnas ar cilvēkiem.

Katrai lielai nācijai bija dotas 15 minūtes parādīt savu skautu mākslu. Mēs jau bijām Vācijas viesi un mums jau nekāds laiks nebija paredzēts. Bet vācieši bija ļoti pretimnākoši, tie no savām 15 minūtēm katram savam viesim (mums latviešiem, ungāriem un citiem) katram piešķīra 3 minūtes un paši sev bija paturējuši arī tikai 3 minūtes. Jāsaka, ka te viss gāja uz sekundi, un ne tā kā latviešu sarīkojumos kur bieži runātājs domā, ka jo ilgāk runā jo labāka runa!

Nu mums bija jāizdomā ko mēs 3 minūtēs kā skauti varam



9tās barakas skauti Vitauts, Guntis Sיעeniēks, un Daumants ar patstāvīgo iemītnieku Duksi.



Mūsu skautu tautas deju grupa. Priekšā ar akordeonu Brunis Rubess, un „meitenes”, no kreisās, Vitauts Hāzners, Jānis Eglītis, Guntis Sיעeniēks un „Mazais Edžus” Egle. Aizmugurē dejas grupas puiši.

rādīt. Atrisinājums bija ātrs un vienkāršs: nodejosim mūsu tautas deju Ačkupu. Ar visu uziešanu un nonākšanu mēs to varējām paveikt 2 minūtēs un 45 sekundēs. Ļoti labi! Jau Augustdorfā bijām izraudzījuši dejojājus: četri augumā mazākie zēni būs “meitenes”. Mana mamma tad mūs arī pamatīgi apmācīja, nekādas kļūdas nebija pielaižamas (tas vēl bija pašos manos sākuma gados Augustdorfā, tad vēl skolai tautas deju grupa nebija).

Viss kārtībā un noturam ģenerālmēģinājumu. "Meitenes" ir tautas tērpos ar lakatiņiem ap galvu. Bet tūlīt arī pēc mēģinājuma seko protesti: kā tad var dejot ja brunči maisās pa kājām, un tā var tikai paklupt. Nu, nekas cits neatlika kā "meitenēm" sagādāt aparkšsvārkus. Nu tā lieta gāja. Un tagad arī mums puikām bija skaidrs kāpēc meitenes valkā apakškleitas!

Džamborejas skautu lieluzvedumā skauti jau rāda savu mākslu. Amerikāņi plīkšķina savas garās kovboju pātagas, bet neko prātīgu neatceros, ne pat to ko ar saviem urbāniem galvās rādīja indieši. Bet mēs saņēmām milzīgas ovācijas! Atskan mūzika (Brunis pavadīja ar akordeonu) un skautu džamborejā parādās uz skatuves un sāk dejot "meitenes"!

Žēl, bet ar šo pasaules džamboreju arī beidzās manas un daudzu citu mūsu dalībnieku skautošanas dienas. Tomēr šai īsā skautošanas laikā nodibinātās draudzības palika uz mūžu. Liels paldies pienākas Brunim Rubesam, jo bez viņa neatlaidīgās uzņēmības kaut kas tāds nebūtu ne iedomājams ne arī kaut kas tāds būtu noticis.

## Mana abitūrijas klase - X izlaidums.



Pirmā rindā no kreisās Valija, direktors Ansis Dreimanis, klases audzinātāja Mirdza Rinkuss, Ligita, aizmugurē no kreisās Juris, Daumants, Ainis un Guntis.

bija izjaucis normālās skolas gaitas. Pārējie mēs vecuma ziņā bijām pa vidu. Tātad mēs bijām 4 meitas un 5 puīši.

Mēs septiņi bijām jau kopā, jaunpienācēji piektā klasē bija Ligita (viņa nobeidza 1. un 2. klase vienā gadā, tad 3. un 4. otrā gadā, un trešā skolas gadā pievienojās

Pie šī jautājumu pakavēšos ilgāk. Cik man zināms, tad neviens no maniem klases biedriem nekādas atmiņas nav atstājis.

Visus piecus ģimnazijas gadus klases sastāvs bija mainīgs, bet manaklase, armaziemizņēmumiem, noturējās kopā. Pēdējā skolas gadā mēs bijām deviņi, un mūsu klases audzinātāja bija ilggadīgā latīņu valodas skolotāja Mirdza Rinkuss jaunkundze. Alfabētiskā kārtībā mēs bijām: Irma Avote, Juris Ērenpreiss, Ligita Grikmane, Daumants Hāzners, Ainis Īzands, Margrieta Miķelsone, Arvīds Pērkons, Guntis Priedītis, un Valija Valdmane. Vecums bija ļoti dažāds, ar saviem 17 gadiem Ligita bija tā jaunāka, un vecākais bija Šefs ar 23 gadiem. Kara laiks jau daudziem



X izlaiduma klase „priecājas” - pirms izlaiduma. Priekšā Daumants Hāzners un Guntis Priedītis, tad no kreisās Ligita Grikmāne, Arvīds Pērkonis, Margrieta Miķelsone, Valija Valdmāne, Irma Avote, Šefs Ainis Īzands un Juris Ērenpreiss.

Dreimaņa. Bet jāsaprot, ka šādi “ielūgumi” man tomēr bija reti. Man visu skolotāju klātbūtnē “mazgāja galvu” par manu uzvešanos iepriekšējā vakarā. Stāvēju kluss un mierīgs un dziļi atvainojos un apsolījos tā vairāk nekad nedarīt. Kad iznācu no skolotāju istabas, internāta zēni mani sagaidīja un visi smīnēja, jo es tak nezināju ko biju izdarījis! Mans



Latīņu valodas klase ar skolotāju Mirdzu Rinkuss, kreisā pusē Ligita, Margrieta, Juris un Guntis, vidū Valija, Irma (aizsegta), Arvīds, Daumants un Šefs.



X izlaiduma klase skolas priekšā. No kreisās sēd Ligita Grikmāne, Margrieta Miķelsone, Valija Valdmāne, Irma Avote, stāv no kreisās Guntis Priedītis, Daumants Hāzners, Arvīds Pērkonis, Ainis Īzands un Juris Ērenpreiss.

mums). Margrieta ieradās uz piekto klasi no Francijas.

Šai pēdējā skolas gadā mēs visi tiešām bijām saauguši kā viena liela ģimene. Mēs viens otru atbalstījām, kopēji ballējāmies, daudzījāmies, un satikām bez jebkādām grūtībām. Nu jā, bija tādi mazi strīdiņi, bet tie ātri izgaisa.

Saprotams, ka bez nedarbiņiem jau nevar iztikt. Tādi bija arī mums, bet tādi godīgi. Man tomēr pēdējā gadā atkal pienāca kārtējā reize tikt “uzlūgtam” ierasties skolā pie direktora

jautājums viņiem bija lai tak viņi man pastāsta ko tad es iepriekšējā vakarā biju sagrēkojis. Kaut kas bija noticis, bet vainu viņi bija uzvēluši man! Tā kā es nācu no 9tās “kungu barakas”, ar mani apgājās “saudzīgāk” nekā ar tiem kas dzīvoja internātā. Es parasti tiku cauri ar bārienu un man uzvedībā atzīmi nesamazināja.

Klasē man blakus sēdēja Šefs, absolūts ģēnijs fizikā un matemātikā. Man jau arī matemātika padevās, bet nezinu cik tālu būtu ticis bez Šefa



Augustdorfas X izlaiduma klase: priekšā no kreisās: Šefs, Ligita, Valija, Irma un Margrieta, aizmugurē Guntis, Daumants un Juris, fotogrāfēja Arvīds.

Ļoti daudz laika, un prasības bija jo augstas. Un abiturijas gala pārbaudījumos pietika tikai izkrist vienā no daudzajiem priekšmetiem – un tas viss: nav nekāda abiturija. Un tā mēs uz 1956. gada 23. marta abituriju palikām tikai seši no deviņiem.

Arī man negāja viegli, un tikai par mata tiesu un laimīgā kārtā nebiju ceturtais kas būtu izgāzies. Un tas būtu bijis latīņu valodā. Kā vēlāk uzzināju, tad gala eksāmenā klases audzinātāja Rinkuss jaunkundze man ielika skaidru un pilnu divnieku. Vairāk jau nebiju pelnījis, jo kaut gan latīņu valoda bija jāņem visi 5 gadi, manas zināšanas noteikti nebija labākas par 2+. Pie mutiskā eksāmena daļas runāju dūšīgi, tulkoju Cēzaru bez pārtraukuma un lasīju dzeju lielā patosā, bet tā viss bija tikai ātra runāša pavisam šķērsām, Rinkuss jaunkundze uz mani pat neskatījās un viņai arī nebija ko jautāt, nebija jau vērts. Pie gala eksāmeniem tomēr sēd klāt direktors un vēl viens skolotājs/a, tātad trīs. Mani laikam izglāba direktors, jo latīņu valoda viņam nebija

palīdzības. To viņš nekad neliedza, bet gan visus mājas darbus darīja pēdējā minūtē vai pat klasē. Viņam tas nekas, bet man tas radīja liekus uztraukumus... Visumā pēdējā skolas gadā mācījāties dūšīgi, skolu nekad nekavējām.

Gala pārbaudījumus, tie bija mutiski un rakstiski, mēs likām visi deviņi, bet – absolvējām tikai seši. Ja tā padomā, tad mūs tomēr ņēma priekšā pārāk "nopietni". Tie trīs kas gala eksāmenus neizturēja, tie bija Irma, Margrieta un Arvīds. Viņi nolika visus eksāmenus citos priekšmetos, bet visi trīs izkrita (varbūt pareizāk būtu teikt, ka viņus izgāza) cauri vācu valodā.

Visus pirmos ģimnazijas gadus mums nebija nopietna vācu valodas skolotāja, un tā valodu bijām apguvuši pašmācības ceļā, pēc vajadzības. Ikdienas vajadzībām visi mēs cauri tikām. Bet mums gadījās ļoti nopietna un stingra skolotāja (vārdu neatceros) pēdējā gadā, un nu bija jānoķer viss nokavētais, gandrīz vai tāpat kā vācu skolās. Ko mācīties bija nežēlīgi daudz, viss tas aizņēma



Mans X izlaidums: priekšā no kreisās Valija Valdmāne un Ligita Grikmane, zēni no kreisās: Juris Ērenpreiss, Daumants Hāzners, Ainis Īzands un Guntis Priedītis.



X izlaidumā abiturientu vārdā ar Ligitas Grikmanes rakstīto runu pateicas Daumants Hāzners.

skolotājs un gleznotājs “Ķirsītis” Ģirts Ārvaldis mums visai klasei uzdod katram atsevišķi uzrakstīt abiturijas runu. Tam, kam tā būšot tā labākā, tas arī tad to teikšot visas klases vārdā abiturijas aktā. Dienu pirms abiturijas skolotājs mani iesauc pie sevis un paziņo, ka es būšot akta runātājs. Man jau smaids pār visu ģīmi, ka esmu kaut ko labu uzrakstījis. Bet - ar nākamo teikumu man tiek uzliets auksts ūdens: es gan teikšot, bet ne manis rakstīto runu. Izrādās, ka Ligītai



X izlaidums savās viesībās 1956. gadā, no kreisās: Irma, Juris, Valija, Daumants, Margrieta, Guntis, Ligita, Arvīds, klases audzinātāja Mirdza Rinkuss, un Ainis.



Ziemas prieki, no kreisās: Margrieta, Irma, Šefs un Arvīds.

ir labākā runa (viņa ar saviem piecniekiem mums bija visiem tālu priekšā). Ligītai laikā vispār bija ļoti klusa un pavisam kaunīga citu priekšā, kur nu vēl izlaiduma aktā. Es turpretim varēju droši runāt vietā un nevietā. Tā nu mans uzdevums bija dienas laikā sagatavoties Ligītas rakstītai runai. Jau toreiz uzskatīju, ka puse ir ko saka un otra puse ir kā to pasniedz. Tas man vienmēr vēlāk arī dzīvē noderēja, savas runas vienmēr ļoti rūpīgi tiku sagatavojis.

Ar Ligītu divas reizes esmu ticis tepat Amerikā, un kad viņai šo gadījumu atstāstīju, viņa to bija piemirsusi.

Abiturijas dienā mums radās problēmas. Mēs saņēmām daudz un dažādu dāvanu, un vairākas bija ar atzīmi otram vai trešam labākam

stiprā puse, un tā tiku cauri ar vienīgo trijnieku savā abiturijas diplomā.

Jāsaka, ka latīņu valoda man pēc tam dzīvē nekad nav bijusi vajadzīga. Man valodas nekad nav padevušās, un kaut gan esmu Amerikā nodzīvojis turpat 60 gadus, mani bērni vēl šodien smejas par manu akcentu.

Un tā tuvojās abiturijas diena, 23. marts. Kādu nedēļu vai divas pirms šīs dienas latviešu valodas



Augustdorfas skolotāji un otrs no kreisās direktors Ansis Dreimanis.

tūkstošdaļu, mēs kādi trīs bijām tik tuvu kopā. Nezinu, kādu formulu Šefs lietoja, bet tā bija vienkārša caurmēra aprēķināšana.

Šefs ar kādiem palīgiem arī uzzīmēja mūsu X izlaiduma nozīmi. Tā bija laikā gatava, un to sudrabā izkala kāds sudrabkalis vārdā Priedītis. Bet viegli negāja, Šefs viņam visu nakti sēdēja klāt lai viņš strādātu, un rokā Šefs kā godalgu un papildus atlīdzību turēja neattaisītu šņaba pudeli. Tas nodrošināja, ka darbs būs padarīts un laikā gatavs! Šī nozīme man ir vēl šodien. Arī Ligitai tā vēl bija, un viņa teicās to valkājam kā kādu medāli.

## Kas dzīvē notika ar mana X izlaiduma klases biedriem?



Pie „slavenā” Dörenkroga, no kreisās Margrieta, Juris, Irma, Valija, Guntis un Ligita.

skolniekam. Pirmā jau bija Ligita, to mēs visi zinājām, bet mums nevienam nebija ne jausmas kas ir otrais, trešais utt. Tad nolikām visi savas gatavības apliecības Šefam priekšā un uzdevām viņam izrēķināt. Viņš vairākkārt pārrēķināja, sākot ar desmitdaļu, tad simtdaļu un beidzot caurmēra atzīmes bija jāaprēķina uz

Ar skolas abituriju būtībā beidzās mans Augustdorfas laiks. Rudenī biju nolēmis studēt par būvinženeri vai nu Āchenas vai Braunšveigas augstskolā, neatceros kurā, bet viena mani uzņēma un otra noraidīja. Līdz studiju sākumam rudenī aizgāju darbā uz amerikāņu armijas latviešu inženieru rotu (pēlējokos) Etlingenā. Diemžēl, no studijām nekas nesanāca, jo augustā ar visu ģimeni ieradās Amerikā. Tai laikā es biju vienīgais kas no savas klases pameta veco Eiropu.

Tomēr pie šīs izdevības gribu nedaudz pieskārties tam, kas vēlāk notika ar mums visiem deviņiem. Nekur neesmu redzējis kaut kādu kopsavilkumu par Augustdorfas abiturientiem.

Par to esmu vairākkārt domājis un to pārrunāju arī ar Ligitu. Mūsu ģimnazijas laikā Augustdorfā kaut kas mums visiem dziļi iesēdās sirdī – mēs uz mūžu palikām latvieši. Kaut kas tur bija un to nevarēja nekas mums atņemt, šo dziļo mīlestību pret mūsu tautu un tēvzemi.



Pie Šefa internātā viņa istabā, no kreisās Daumants, Juris, Guntis un Šefs pats.

Tagad tad īsumā par manu klasi, sāksu atkal alfabētiskā kārtībā.

*Irma Avota* – kaut gan viņa izkrita ģimnazijas vācu valodas gala pārbaudījumā, viņa tomēr skaitījās pie mūsu X izlaiduma. Nezinu kā tas īsti notika, bet tā paša 1956. gada 2. novembrī Irma tomēr vācu valodas pārbaudījumu nolika un tika pieskaitīta mūsu izlaidumam. Viņa apprecējās ar vācieti, kādu

laiku dzīvoja Dienvidāfrikā, bet tad ar vīru nonāca Amerikā. Te arī viņus abus vienu reizi satiku. Penzijas gadus viņi pavadīja saulainajā Arizonā, un mūžībā viņa aizgāja ap 2003. gadu. Viņa bija kurzemniece, viņa apciemoja Latviju un Talsos pat bija tikusies ar Ligitu un viņas vīru. Irmas vecāku īpašums bija pilnīgi noslaucīts no zemes virsas, un viņai nebija vēlēšanās atgriezties Latvijā.

*Juris Ērenpreiss* – bija vienīgais kas bija nolēmis nestudēt. Viņam ir, viņam bija “zelta rokas” ģimnazijas laikā, viņš varēja izjaukt un salikt atkal kopā ASV armijas motocikletu – un to viņš varēja izdarīt tumšā garāžā. Lai gan viņš klasē rakstīja piezīmes, tad katru rītu ziemā viņam atkal bija tīra burtnīca – tās pierakstītās lapas esot bijušas vajadzīgas lai iekurinātu krāsni!

Jurim Vācijā bija labs darbs un viņš agri aizgāja penzijā. Šodien viņš ar sievu un sievas māti dzīvo Pārdaugavā pie Botāniskā dārza un viņam ir arī īpašums Kurzemē, Kaltenē pie Baltijas jūras. Vairāk kā skaista vieta! Juri satiku kad viņš viesojās ASV 60's gados un tagad pāris reizi esam tikušies Latvijā, pēdējo reizi 2014. gada vasarā.

*Ligita Grikmane* – bija jaunākā un mācībās visapdāvinātākā, laikam viņai bija tikai piecinieki. Vācijā viņa izstudēja architektūru, studiju laikā iepazinās ar savu vīru. Pāris reizes esam tikušies te pie Čikāgas, šeit viņai dzīvo māsa. Daudz arī sarakstījāmies. Lai gan viņa bija Rīgas pirmā augustdorfiešu salidojuma noorganizēšanas sirds un dvēsele, pēkšņi jaunā slimība pasteidzās priekšā.



X izlaiduma klase „priecājas” pēc abiturijas. No kreisās: Ligita, Guntis un Mirdza Rinkuss.

Ligita nāca no Talsiem, tur viņai bija vecāku mājas. Lai savestu kārtībā nolaisto īpašumu un māju, viņa ieguldīja daudz laika un līdzekļus, tas viņai radīja daudz galvas sāpju.

*Daumants Hāzners* – tas es pats! Kā jau minēju, biju vienīgais no savas klases kas tūlīt atstāja veco Eiropu. Man ģimnazijas laiks bija bezbēdīgs. Nekāds “akadēmiķis” nebiju. Kas attiecas uz mājas darbiem, tad tāpat kā mēs visi citi, paveicām to nepieciešamāko, neko vairāk. Ģimnazijas gados katram bija kaut kāds “hobijs”. Man patika būt ar draugiem, bet ļoti daudz laika pavadīju spēlējot kārtis ar bijušajiem karavīriem. Mana galvenā interese bija šachs. Man gadījās ļoti labs skolotājs Georga Kitnera personā. Mēs kādi 4 vai 6 latvieši spēlējām Detmoldas vācu šacha klubā, un mūsu laikā mazā Detmoldas pilsēta uzkāpa līdz vācu šachu komandu virslīgai. Detmoldā šachā plūcu vairākus laurus, bet mani tak neviens nelaida spēlēt pirmā komandā. Tur valdīja vācu kārtība: pie pirmā galdiņa spēlē advokāts, pie otrā galvenais pilsētas ārsts, tad kāds mecenāts, vecmeistari utt. Spēlēju otrā komandā, jo manas sekmes nevarēja neievērot. Arī svētdienas rītos labprāt spēlēju kādu nopietnu partiju ar labāku pretinieku. Daudz “cīnījās” ar Arvīdu Tipsi, vēlāko Eiropas latviešu šacha meistarū.

*Ainis Īzands* - labāk gan pazīstams kā Šefs – te lieki ko pieminēt, kas tad Šefiņu nepazīna Augustdorfā un Minsterē? Arī akadēmiskā laukā viņam daudz kas paveikā. Kopš atstāju Augustdorfu, nekad viņu vairāk nesatiku, bet atceros vienu otru kopā pavadītu “nedarbiņu”. Pēdējie dzīves gadi viņam bija nelabvēlīgi, un tā viņš pārāgri slēdza savas acis un mūžu 1993. gada 6. septembrī.



X izlaiduma klase „priecājas” pēc abiturijas. No kreisās: Juris, Valija, Daumants un Margrieta.



X izlaiduma klase „priecājas” pēc abiturijas. No kreisās: Arvīds, Mirdza Rinkuss, Šefs, Daumants un Irma.

*Margrieta Miķelsone* – ģimnazijā bija tikai pēdējo skolas gadu. Nākdama no Francijas viņai nebija vācu valodas zināšanas un gala pārbaudījumu viņa neizturēja. Pēc Alberta Spoģa grāmatas tomēr redzams, ka Margrieta ir saņēmusi abiturijas apliecību 1959. gada 12. oktobrī un ir pieskaitīta pie XIII izlaiduma.

Margrieta 1958. gadā Minsterē apprecējās ar skolas biedru Anti Zaļkanu, viņi abi nonāca ASV un tikai





Kādās „svinībās” ap 1955/56. gadu. No kreisās ģimnazistes Baiba Liepiņa, Ausma Robiņa, Margrieta Miķelsone, Vija Balode, internāta meiteņu daļas vadītāja Valija Āboliņš, Ināra Ozoliņa, Helēna Markeviča, Elza Treija, Ina Treija, un Maija Bērziņa.

beidza kopā ar savu māsu Lidiju. Ar Arvīdu nekad neesmu sazinājies, viņš palika Vācijā, bet no ziņām kas man pienāca, tās nebija no tām labākām.

*Guntis Priedītis* – viņš bija tas nopietnākais, un nekādās blēņās nepiedalījās. Gados viņš bija otrs vecākais aiz Šefa, jo abiem karš un veselība bija izjaukusi izglītības normālo ceļu. Viņš studijas nobeidza Vācijā, un apprecējās ar Aiju Janelsiņu. Viņa dzīves vieta bija Hamburga, bet pēdējos dzīves gadus viņš ar Aiju pavadīja Rīgā. Smadzeņu trieka viņam bija iedragājusi veselību, un viņšaulē viņš aizgāja 2006. gada 27. martā. Pēc Augustdorfas Gunti, sauktu “Skujiņu”, satiku arī tikai vienu vienīgu reizi kad viņš kādā komandējumā bija Amerikā, bet mēs vairākkārt sarakstījāmies.

*Valija Valdmane* – visu laiku ir bijusi viena no tām “pazudušām”. Viņa dzīvo vēl arvienu Āchenā, bet neko tuvāk par viņas gaitām nezinu. Man visu laiku bija viņas adrese, katru pāris gadu viņai rakstīju, bet viņa nekad neatbildēja. Vienīgi no Ligitas uzzināju, ka viņas adrese ir pareiza, jo Ligita ar Valiju bija telefoniski sazinājusies 2010. gadā. Pēc visiem šiem ilgiem gadiem, ar Valiju telefoniski runāju šogad, 2015. gada sākumā. Tagad esam kontaktā.

Pie mana izlaiduma vēl jāpieskaita mans brālis Vitauts. Viņa abitūrijas datums ir 1956. gada 17. augusts. Viņš gan bija klasi aiz manis, bet tā kā mēs pēkšņi devāmies uz

vienu reizi viņus satiku viesojoties pie viņiem Bostonā. Viņu tālākās gaitas man nav zināmas.

*Arvīds Pērkons* – kad viņš izgāzās vācu valodas gala pārbaudījumā, viņš nebija sevišķi sašutis. Arvīds nebija izdomājis ko dzīvē darīt tālāk, un tā viņš pieteicās, ka gribot atkārtot 5to klasi. Viņš tā arī darīja un abitūrijas diena viņam pienāca gadu vēlāk kā Augustdorfas ģimnazijas XI izlaidums. Viņš tad skolu



Pie 9tās barakas, mamma ar dēliem Vitautu un Daumantu.

ASV, viņš sasteigtā veidā 1956. gada vasarā kā eksterns nolika gala pārbaudījumus, saņēma gatavības apliecību un tika pieskaitīts manam izlaidumam. Tā mēs abi ieradāmies Amerikā ar pabeigtu vidusskolas izglītību.

## Noslēgums

Cik nu man atmiņa atļauj, esmu mēģinājis šo to pierakstīt par manām Augustdorfas gaitām. Ja ir ielaistas kļūdas vai nepareizības, lūdzu neņemt to ļaunā, gan jau kāds izlabos. Te varētu vēl daudz rakstīt, bet galveno esmu pateicis, citādi būtu jāizplūst daiļrakstībā.

Varbūt te varētu pieminēt tādu skaistu un interesantu gadījumu. Proti, Detmoldā bija



Mana pirmā publiskā uzstāšanās ar 18. nov. runu.



ELJA kongress Augustdorfā, labā pusē pie galda protokolē Jānis Poņemeckis un Daumants Hāzners.

pirmā balkonā pašā vidū, to mēs visu bijām arī aizņēmuši. Man tā bija pirmā reize operā, un laikam visiem pārējiem bija tāpat.

Lai gan man nav ne mazākās mūzikālās dzirdes un nekad neesmu bijis spējīgs noturēt kādu meldiju, opera mani aizrāva. Todien izrāde bija Karmena, un kopš šīs reizes jaunībā tā arī ir palikusi mana iemīļotākā opera. Mamma zināja Karmenas ārijai latviešu vārdus: *“Pār visu zemi mīla valda, visiem likumiem tā pāri iet, no manis vairs, bet es mīlu un ja mīlu - piesargies”*, ja pareizi atceros.

Augustdorfā mēs visi vēl dzīvojām kā dīpīši. Mums nevienam nebija nekādu materiālu vērtību,

operas nams. Laikam biju vai nu otrā vai trešā ģimnazijas klasē, un mums tādi palielai ģimnazistu grupai bija sagādātas biļetes uz operu, mūs visus aizveda ar autobusu. Kā par lielu pārsteigumu, mums bija labākās vietas,



Iesvētību dienā. Vilis Hāzners ar dēliem Vitautu un Daumantu.

bija vienas bikses, viens labs kreklis un viena šlipse svarīgākiem gadījumiem. Arī uz operu bijām ieradušies un apģērbusies kā jau īsti dīpīši. Pie uzvalka tiku iesvētības dienā. No pašām iesvētībām maz atceros, bet svinējām dūšīgi. Iesvētāmo bija daudz, mēs nometnes baznīcā aizņēmām visu pirmo solu, bet vārdus gan neatceros.

Bet – atmiņas neviens nevar atņemt, nav tādu spēku kas varētu tās izdzēst. Kad pēdējo reizi tikos ar Ligitu šeit pat Amerikā un kad divatā sēdējām uz mana balkona un pārrunājām Augustdorfas laikus, viņa stāstīja, ka pēc ģimnazijas abiturijas nekad vairs Augustdorfā neesot atgriezusies. Atmiņas lai paliek atmiņas, un lai viss paliek atmiņā tā kā tas bija toreiz. Tas arī vienmēr ir bijis un būs mans uzskats – atceros manus Augustdorfa gadus, bet jau sen biju nolēmis tur vairs nekad neatgriezties. Kad rīkoja otro augustdorfišu salidojumu 2012. gadā ar tikšanās vietu pašā Augustdorfā, zināju, ka tur nepiedalīšos.

Ak, tas skaistas un neizmirstamais ģimnazijas laiks! Un Augustdorfas jaunības draugi, barakas, priedes un meži!



Anta Zalkalna un Margrietas Mikelsones laulības Minsterē 1958. gadā. Kreisā pusē liecinieki Ainis Īzands un Juris Erenpreiss, un labā pusē Alma un Raimonds Liepiņi.



ELJA kongresa Augustdorfā dalībnieku kopbilde.

>>>>> <<<<<<



Hāzneru ģimenes uzņēmums 1955. gadā

Raksta autors *Daumants Hāzners* – dzimis 1937. gadā Rīgā, skolas gaitas sācis pēc kara Vācijā un ir Augustdorfas latviešu ģimnazijas X izlaiduma abiturients. Dzīvo ASV kopš 1956. gada, pēc izglītības ir būvinženieris un beidzis ar māstera grādu Rutgers Universitāti Ņūdžersijā. Divdesmit četrus gadus ir bijis mācības spēks vairākās augstskolās, pēdējos gadus pirms aiziešanas penzijā strādājis industrijā. Ieņēmis arī vairākus amatus amerikāņu sabiedrībā, kā ASV Ceļu un satiksmes drošības komitejas loceklis, Upsalas koledžas Ņūdžersijā padomes loceklis, arī Tomasa Edisonas koledžas Ņūdžersijā akadēmiskās padomes loceklis, uc.

Latviešu sabiedrībā bijis dažādos vadošos amatos, gan kā draudzes priekšnieks, ALA un PBLA valdes loceklis, 70's gados bija arī Amerikas latviešu republikāņu apvienības priekšsēdis, ir DV biedrs, pievienojies DV saimei 1951. gadā kā jaunvanadzēns. Pildījis dažādus amatus arī savā korporācijā Lettgallia, ieskaitot globālā seniora un L!K!A! ((Latvijas Korporāciju Apvienības) seniora amatu.